

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/223/2022
Identifikačné číslo spisu:	5721201430
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5721201430.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ľ. N., narodeného XX. V. XXXX, I., G. XXX/XX, zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Lieskovským, Nitra, Farská 40, IČO: 42 427 291, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Tadetrans, s.r.o., Jazernica 129, IČO: 464 484 20, zastúpenej advokátskou kanceláriou AKSK, s.r.o., Banská Bystrica, Nám. SNP 15, IČO: 36 859 711, v pracovnoprávnom spore o zaplatenie 26 105,51 eura s príslušenstvom, pôvodne vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5Cpr/6/2021 (aktuálne vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš), o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. mája 2022 sp. zn. 8CoPr/2/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 27. mája 2022 sp. zn. 8CoPr/2/2022 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok, ako súd prvej inštancie, rozsudkom z 24. novembra 2021 sp. zn. 5Cpr/6/2021 zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 19 129,51 eura s príslušenstvom, v ostatnej časti žalobu zamietol, žalovanej priznal proti žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Podanou žalobou sa žalobca voči žalovanej domáhal zaplatenia 26 105,512 eura s príslušenstvom z titulu nevyplatenej mzdy za deväť mesiacov v roku 2018, celý rok 2019, 2020 a tri mesiace v roku 2021, neuhradenej dovolenky za roky 2018 až 2021 a neuhradených diét na služobnej ceste v Rusku za mesiac február a marec 2018. Z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby čo do zaplatenia sumy 19 129,512 eura s príslušenstvom súd konanie v tejto časti zastavil.

2. Súd prvej inštancie ustálil, že medzi stranami sporu vznikol pracovný pomer na základe pracovnej zmluvy zo 17. januára 2018 s dňom nástupu do práce 17. januára 2018 ako „vodič kamiónu na zastupovanie“, pracovný pomer bol dohodnutý na dobu určitú do 16. januára 2019, so skúšobnou dobou tri mesiace. Zamestnávateľ dostatočne určitým spôsobom oznámil zamestnancovi skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe (sms komunikácia, telefonát zamestnávateľa so žalobcom, čo potvrdila aj svedkyňa a žalobca nespороval, vypratanie vozidla žalobcom, neprideľovanie práce, nástup žalobcu do iného zamestnania), čo žalobca akceptoval, auto vypratá, odovzdal, bez akéhokoľvek zdôvodnenia sa na pracovisko nedostavil. Zo žiadneho z listov žalobcu doručených žalovanému

nevyplýva, že by sa žalobca domáhal pridelovania práce, teda že by nebol uzrozumený s tým, že jeho pracovný pomer skončil. Žalobca bol dňom 8. marca 2018 vedený ako zamestnanec u iného zamestnávateľa, čo podľa súdu prvej inštancie potvrdilo, že žalobca akceptoval skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe. Od uvedeného dátumu pre žalovaného nevykonával žiadne pracovné činnosti. Nad rámec ústneho oznámenia o skončení pracovného pomeru v skúšobnej dobe zamestnávateľ vyhotovil aj písomné oznámenie, avšak účinky tohto úkonu nastali oznámením žalobcovi, ktorý mal dňom 8. marca 2018 pristaviť, vypratať a odovzdať auto, čo sa aj stalo a následne zamestnávateľ realizoval ďalšie úkony v súvislosti s ukončením pracovného pomeru. Pokiaľ išlo o mzdové nároky ku dňu skončenia pracovného pomeru, žalovaný vzniesol námietku premlčania, ktorú súd prvej inštancie vyhodnotil ako dôvodnú.

3. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. mája 2022 sp. zn. 8CoPr/2/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby a o trovách konania a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Stotožnil sa s hodnotením dôkazom súdom prvej inštancie a s jeho skutkovým záverom o skončení pracovného pomeru dňom 8. marca 2018. K tvrdeniu žalobcu, že sa listom (vo fotokópii pripojeným k žalobe) domáhal pridelovania práce, odvolací súd uviedol, že žalovaný doručenie listu takéhoto obsahu rozporoval a predložil sám listy, ktoré mu boli zo strany žalobcu doručené s tým, že ich obsah bol identický s fotokópiou priloženou žalobcom k žalobe s výnimkou textu o tom, že sa domáha ďalšieho zamestnania. Odvolací súd preto považoval za správny záver súdu prvej inštancie, že listiny, ktoré boli predložené žalovaným a ktoré mu boli zo strany žalobcu doručené, takúto žiadosť o ďalšie zamestnanie neobsahovali. Žalobca v odvolaní nenamieta, že na základe vykonaného dokazovania bolo preukázané doručenie listu, ktorý pripojil k podanej žalobe žalovanému.

4. Pokiaľ ide o skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe inou ako písomnou formou, odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom okresného súdu, že pokiaľ došlo k skončeniu pracovného pomeru inou ako písomnou formou nemožno bez ďalšieho, len pre nedostatok písomnej formy, považovať takéto skončenie pracovného pomeru za neplatné. Poukázal na to, že súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že na základe SMS komunikácie a telefonátu došlo zo strany žalovaného k skončeniu pracovného pomeru so žalobcom, ktorý toto akceptoval, auto, ktoré používal pre výkon práce, žalovanému odovzdal a do práce v nasledujúcich dňoch už nenastúpil, ani sa nedomáhal pridelovania práce.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca a navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu (eventuálne aj rozsudok súdu prvej inštancie) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Poukázal na náležitosti odôvodnenia, ktoré má podľa § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku rozsudok obsahovať. Definoval otázky, ktoré boli v tomto konaní sporné, pričom súdy oboch inštancií tieto otázky podľa jeho názoru nezodpovedali správne. Namietať nesprávnosť záverov súdov oboch nižších inštancií o tom, že pracovný pomer bol uzatvorený na dobu určitú a že bola hodnoverne preukázaná skutočnosť, že došlo k skončeniu pracovného pomeru dňom 8. marca 2018. Podľa dovolateľa pracovná zmluva obsahovala rôzne nedostatky a s presnosťou sa nedá určiť, o akú pracovnú zmluvu vlastne ide. Keďže neobsahuje žiadne ustanovenie o tom, že by mala byť uzatvorená na dobu určitú, je potrebné ju považovať za pracovnú zmluvu uzatvorenú na dobu neurčitú. Namietať, že nemohlo dôjsť k platnému skončeniu pracovného pomeru v skúšobnej dobe, nakoľko absentujú doklady preukazujúce platnosť daného skončenia, a to potvrdenie o tom, že predmetné skončenie pracovného pomeru bolo žalobcovi doručené, resp. inak oznámené. SMS komunikácia, z ktorej malo vyplývať skončenie pracovného pomeru, nie je postačujúcim podkladom pre takýto záver. Dovolateľ poukázal na doslovný prepis SMS komunikácie zo 6. marca 2018, v ktorej žalobca uviedol: „Keď máte výhrady, dajte mi výpoveď. Ja sa mám kde zamestnať.“ Žalovaný v reakcii na túto správu uviedol: „Kľudne zajtra keď si robíte čo chcete. Výpracete auto a dáte do stavu ako ste ho zobrali. Štvrtok prídte odovzdať auto o 8 hod.“ Podľa dovolateľa z týchto správ je zrejmé len to, že žalobca mal vypratať auto, dať ho do stavu, v ktorom ho prevzal a odovzdať ho. Zamestnávateľ disponoval aj inými vozidlami, ktorými sa vykonávala preprava, preto žalobca očakával, že mu bude pridelené iné vozidlo na účely plnenia pracovných úloh.

6. K tvrdenému doručovaniu písomného oznámenia o skončení pracovného pomeru poštou žalobca uviedol, že ak by bolo tvrdenie žalovaného pravdivé, disponoval by aspoň vrátenou nedoručenou zásielkou. Namietal pravdivosť výpovede účtovníčky žalovaného, ktorá nemôže byť objektívna z dôvodu blízkeho vzťahu k osobe žalovaného. Namietal aj záver o tom, že skončenie pracovného pomeru mu bolo oznámené telefonickým rozhovorom.

7. Dovolateľ považoval za absurdnú argumentáciu súdu vo vzťahu ku skutočnosti, že po 8. marci 2018 nastúpil do ďalšieho zamestnania. Táto skutočnosť nemôže nasvedčovať tomu, že došlo k skončeniu pracovného pomeru so žalovaným. Žiaden právny predpis totiž nezakazuje osobe mať popri sebe uzatvorených viacero pracovných pomerov súčasne.

8. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie odmietnuť ako neprípustné.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, pričom dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

10. Podľa § 419 Civilného sporového poriadku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

11. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, a podmienky prípustnosti dovolania sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia je treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné, a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho

súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

15. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd musí dbať tiež na celkovú presvedčivosť rozhodnutia, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

16. Keď sa odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku odvolateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou odvolateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základne právo na súdnu ochranu garantovanú podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 402/08). Pokiaľ odvolací súd vôbec nepristúpi k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentami odvolateľa, tieto bez primeraného vysvetlenia ignoruje a neaplikuje relevantnú právnu úpravu, porušuje tým právo odvolateľa na spravodlivý proces (II. ÚS 120/2020).

17. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Aj v konaní na odvolacom súde je žiadúce dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

18. V súvislosti s vadou § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolateľ namietal nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia a argumentácie odvolacieho súdu, a to najmä vo vzťahu k vykonaným dôkazom a ich hodnoteniu. Dovolací súd skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva relevantnú odpoveď na otázky podstatné pre rozhodnutie prejednávanej veci a či tejto odpovedi nechýba vnútorná konzistencia, právna logika či dostatočné a zrozumiteľné vysvetlenie úvah konajúceho súdu. Posudzujúc napadnuté rozhodnutie vo svetle námietok dovolateľa dospel najvyšší súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie má znaky arbitrárnosti.

19. Odvolací súd sa pri odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne neriadil ustanovením § 393

ods. 2 Civilného sporového poriadku a zrozumiteľným spôsobom nezrejmil spôsob, akým dospel k svojím záverom. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy; dovolací súd je v zmysle § 442 Civilného sporového poriadku viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania. Dovolací súd síce nehodnotí dôkazy vykonané doposiaľ v konaní súdmi nižšej inštancie, avšak skúmajúc, či postupom odvolacieho súdu mohlo dôjsť k popretiu práva na spravodlivý proces, musí posúdiť, či napadnuté rozhodnutie dáva jasné a logické odpovede na sporné otázky a či z jeho obsahu je zrejma úvaha súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov, prijatí konečných skutkových záverov a ich právnom posúdení vo svetle platnej právnej úpravy. V prejednávacom spore úvahy odvolacieho súdu obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nie sú dostatočným podkladom pre konečné závery, ku ktorým odvolací súd dospel.

20. Obsah napadnutého rozsudku nemá dostatočnú výpovednú hodnotu pre adekvátne ozrejenie podstatných skutočností týkajúcich sa predmetu sporu a neposkytuje komplexný obraz o skutkových tvrdeniach strán sporu, vykonaných dôkazoch a ich hodnotení v súlade s pravidlami obsiahnutým v § 191 Civilného sporového poriadku. Aj v prípade, že sa odvolací súd stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, nezabavuje ho to povinnosti relevantným spôsobom reagovať na odvolacie námietky odvolateľa a svoje závery náležite ozrejniť. Odvolací súd na podporu svojich skutkových záverov o skončení pracovného pomeru žalobcu poukazoval na dôkazy, ktoré mali túto skutočnosť nepochybne preukazovať, avšak tieto dôkazy len všeobecne pomenoval bez ich bližšej konkretizácie. Z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, z akého dôvodu majú práve tie ktoré dôkazy svedčiť o prijatých skutkových záveroch a aké sú dôvody odmietnutia relevantnosti argumentácie odvolateľa. Najvyšší súd poukazuje na to, že obsah SMS komunikácie a telefonického rozhovoru medzi žalobcom a žalovaným nie je v napadnutom rozhodnutí žiadnym spôsobom bližšie špecifikovaný. Vzhľadom na to, že ide o podstatné dôkazy, o ktoré sú viac menej opreté závery odvolacieho súdu o skončení pracovného pomeru žalobcu, absencia reprodukovania a analýzy ich obsahu ako aj ich prípadného zasadenia do kontextu iných skutkových zistení preukázaných v prejednávacom spore má za následok arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia.

21. Nakoľko v rozhodnutí absentujú konkrétne úvahy odvolacieho súdu pri hodnotení dôkazov ako aj relevantná reakcia na odvolaciu argumentáciu žalobcu, obsah napadnutého rozhodnutia netvorí presvedčivý podklad pre konečné závery prijaté odvolacím súdom. Napadnuté rozhodnutie postráda vlastné uvažovanie odvolacieho súdu vo vzťahu k predmetu sporu a k sporným otázkam namietaným odvolateľom iniciujúcim odvolacie konanie. Nedostatky odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sú takej intenzity, že tým zo strany odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva dovolateľa (v odvolacom konaní v postavení odvolateľa) na spravodlivý proces.

22. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru o prípustnosti a zároveň dôvodnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, a preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 Civilného sporového poriadku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (§ 450 Civilného sporového poriadku).

23. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej v súlade s ustanovením § 453 ods. 3 Civilného sporového poriadku.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.